

(Utdrag fra boken Norge på terskelen, Oslo, desember 2000

(<http://www.skagestad.info/BokNorgePaaTerskelen2000.pdf>), s.136-137)

Norge er, som vi alle vet, et land for spesielt interesserte. Men ikke bare det, landet har også et *navn* som burde interessere noen hver. Vet vi egentlig hva navnet kommer av? Den gjengse oppfatning er at det er avledet av det gammelnorske *Norvegr*, som skulle bety noe slikt som "*Nord-veien*", dvs. "*veien mot nord*" eller "*veien nordover*" - en tolkning som finner støtte i likheten med de engelske og tyske navneformer *Norway* og *Norwegen*. En besnærende forklaring, ja så enkel og lettvint (se **Enkle løsninger** og **Lettvinte løsninger**) at det burde få en liten bjelle til å ringe. I en sprenglærd artikkel i Morgenbladet 24. september 1988 ringte forskeren Svein-Magnus Grodys med en stor bjelle: At *utlendinger* -- som hovedsakelig holdt til lenger syd -- omtalte landet med ulike varianter av "*Nord-veien*", lyder rimelig nok, men er det særlig tenkbart at landets egne innbyggere ville finne på et slikt navn? Grodys' forklaring på Norge-navnets opprinnelse er at første ledd "*nor*" er det gammelnorske ord for "*hav-gap*", mens det siste ledd er avledet av "*rike*". Ordet Norge (opprinnelig "*Nor-riket*", og fremkommet ved sammentrekning på samme måte som *Sverige* kommer av "*Svea-riket*") skulle således bety "*Havlandet*". Den angstbiterske motstand som denne forklaringen har møtt fra de etablerte autoriteters side, kan tyde på at den har noe for seg. I en artikkel i Morgenbladet 20. oktober 1988 kunne således kontorsjefen i Norsk Språkråd, Kåre Skadeberg, opplyse om forskerens forklaring at "*Dei mange språklege gjetningane han bruker... er så tøvete at det er håplaust å diskutera dei*". Dermed gikk vi -- enn så lenge? -- glipp av en spennende diskusjon, og spørsmålet forble uavklart.

Forfatteren av foreliggende publikasjon heller for sin del til den teori at

Norge-navnets opprinnelse ligger lenger tilbake i tid, med røtter i for oss mer ukjente tungemål som må ha vært i bruk her på berget i eldre bronsealder eller enda tidligere -- før folkevandringene førte til at reiseglade og språkflinke germanske og gotiske stammer beriket våre forfedres talemål med det ordtilfang som senere tidens

lingvister har kunnet hygge seg med å finne spor etter. Slike urgamle stedsnavn finner vi rester av på flere boplasser i Fedrelandet, særlig på Jæren (f.eks. *Sola, Madla* og *Goa*). Det fine med denne teorien er selvsagt de spennende perspektiver den åpner for fremtidige forskningsmessige nybrottsbragder. Her står vi overfor en oppgave av tverrvitenskapelige dimensjoner, -- kanskje burde Norges Forskningsråd ta et initiativ? Og hvilken umistelig heder venter ikke den lingvist-arknolog som en gang vil kunne fremlegge den ultimate doktoravhandling med den triumferende tittel "*Jeg løste Norge-navnets gåte*"!

Vi rakk ikke å sette punktum for denne debatten i det 20. århundre, men kan til gjengjeld glede oss over den takknemlige utfordring som spørsmålet i tiden som kommer vil utgjøre for de skriftlærde og ordhugne blant oss.